

Florin Giurcă

Glykon

© 2019, Editura PAVCON

© 2019, Florin Giurcă

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GIURCĂ, FLORIN

Glykon / Florin Giurcă. - București: Pavcon, 2019

ISBN 978-606-9057-34-6

821.135.1

Comenzi:

Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
editurapavcon@yahoo.com
www.colectiasf.ro
www.pavcon.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorului de copyright.

Coperta: **George Ionescu**

Foto copertă: **Kevin Bosc** (*Unsplash*)

Ilustrație interior: **Alexandra Costin**

Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-9057-34-6

FLORIN GIURCĂ

GLYKON

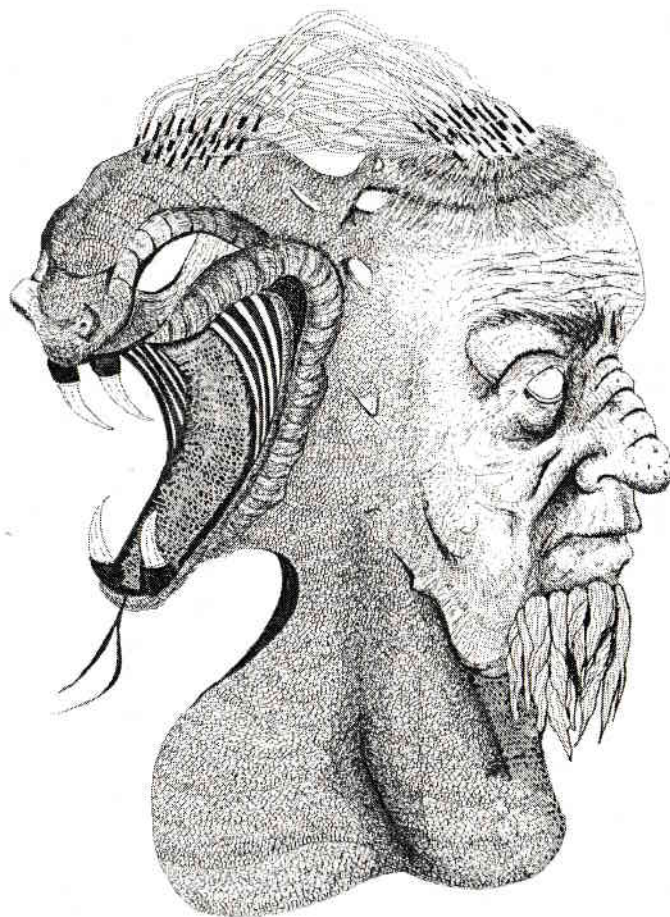
Editura PAVCON
București, România, 2019

Motto:

„Am obținut despre miticul Lik informațiile care urmează: Lik este un animal supranatural, un șarpe enorm care poartă în interiorul cozii lui pești. Unele persoane, deosebit de favorizate de soartă, îl pot întâlni pe Lik eșuat pe uscat iarna, când apa se retrage din cea mai mare parte a lagunelor și canalelor. Lik le roagă să-l ducă la o lagună plină cu apă. Aceia pe care vederea șarpelui nu izbutește să-i înspăimânte răspund, în general, că este prea greu să fie purtat, dar de fiecare dată, datorită forței sale magice, Lik devine ușor. Când înoată din nou în apa adâncă, el promite acelor care l-au ajutat să le dea oricât pește doresc ori de câte ori vor cere, însă cu o condiție: să nu dezvăluie niciodată cum au căpătat peștele.

Uneori Lik înghite oameni. Dacă atunci când ajung în interiorul șarpelui își mai păstrează cuțitul asupra lor, ei îi pot deschide inima, tăindu-și o ieșire; în același timp, ei pun mâna pe toți peștii care se găsesc în coada lui.”

Claude Levi-Strauss,
Antropologia structurală

1

Când maiorul Artur Stepanovici Văitoianu deschise ușa garsonierei, primul său gest fu să pipăie, cu stânga, comutatorul din perete. Cum nu-l nimeri din prima, renunță rapid și-și duse dreapta la șold. Cu un gest profesionist extrase din toc pistolul și stătu așa câteva secunde, până ce ochii lui, acomodându-se cu lumina slabă a lămpii de veghe, recunoscură mogâldeța de lângă perete. Sergiu Loștrița zăcea ghemuit într-un colț, cu brațele încolăcite în jurul genunchilor și tremura încet. Ochii lui sticleau rotunzi, bulbucăți ca două mingi translucide de ping-pong. Din gură i se prelingea un fir de salivă vâscoasă, în timp ce un vaier neputincios, anemic, un fel de aaa... aaa..., gutural și dogit răzbătea din pâlnia larg deschisă a gâtului.

— Serioja, dar ce-i cu tine, frate? De ce stai așa, cu gura căscată? Te-a lăsat inima?

Globii oculari se întoarseră cu infinită lentoare către ofițer, dându-i acestuia de înțeles că i s-a remarcat prezența. Gura lui Sergiu avea o anvergură nefirească a unghiului dintre mandibulă și maxilar, ca și cum bietul om ar fi încercat să înghită un pepene pe de-a-ntregul. Toată suferința articulației luxate se putea citi în ochii aceia exoftalmici, deoarece din gâtleej nu mai reușeau să răzbească decât câteva sunete neomenești, care aminteau oarecum de șuieratul vântului prin burlane.

Maiorul Stepanovici îngenunche lângă omul suferind, schițând o tentativă de mângâiere pe obraji, dar renunță imediat, văzând mișcarea violentă de apărare a lui Sergiu.

— E dureros, știi, am pățit și eu așa mai de mult, am rămas cu gura strâmbă de la un căscat. Dar nu-ți fie teamă, își revine. Știi, mă gândeam azi, continuă Stepanovici, așezându-se mai comod pe covor lângă Loștrița... Mă întrebam în timp ce mă rădeam în fața oglinzii, dacă n-ar fi bine ca voi,ăștia, slujbașii de pe Smeinîi Ostrov, să mai ieșiți și voi la aer din când în când, să mai faceți o petrecere colea, în poiană, să bateți mingea, să faceți un grătar... Ce, ție nu ți-e dor de-o băută? Stați toată ziua și toată noaptea în hruba asta, și nu zic de tine, că tu mai iei câteodată undița în mână, vorbesc de Toni, vorbesc de Iosif, de ailalți. Ce-aveți, frate, așa de urgent de făcut, că nu vă lasă slobozi nici măcar o oră, două? Hai, că nu mai construiți voi socialismul pe insula asta prăpădită, Uniunea Sovietică s-a desființat demult, asta e marea veste. Știai, Sergiu, că nu mai există Uniunea Sovietică? Nu știai, n-ai avut cum să afli, aici, la douăzeci de metri sub pământ.

— Ce, știai? Își continuă Artur monologul, urmărind reacțiile lui Sergiu, care dăduse afirmativ din cap. Uite, nu te-am întrebat până acum ce, Doamne, iartă-mă, faceți voi acolo jos, n-am vrut să-mi bag nasul în daravelele lui Cronus. Eu sunt militar și știu ce e acela un secret de serviciu. Tu, Serioja, bănuiești măcar care sunt secretele mele de serviciu? Dă din cap dacă da. Așa credeam și eu, adăugă Stepanovici, după scurtul răgaz oferit suferindului pentru a clătina energic din cap, n-ai de unde să bănuiești.

Respect pentru oameni și căști

Pentru că eu nu pierd timpul aiurea, flectând cu unul sau cu altul pe la colțuri. Nu zic că voi, oamenii de știință, faceți așa, Doamne ferește, ci că eu îmi văd în tăcere și discret de treaba mea. Uite, ca să nu zici că sunt eu aiurea, sau nu știi cum, că mă dau mare față de tine, care vezi în ce situație ești, află că secretele meu de serviciu nu sunt din acelea mici, neînsemnate, ci sunt ditamai taine care țin de politica Statului. Așa că, bagă de seamă ce responsabilități am eu...

Dacă Sergiu ar fi putut să-și holbeze ochii și să-și caște gura și mai tare, cu siguranță că ar fi făcut-o. În lipsa acestor mijloace de expresie, Loștrița se mulțumi să mimeze curiozitatea fluturându-și palma dreaptă în fața ochilor lui Artur. Acesta interpretează corect gestul și făcu o scurtă pauză tactică, menită a intensifica tensiunea și a puncta importanța cuvintelor sale.

— Sergiule, uite, ca dovadă de mare încredere pe care ți-o acord, am să-ți divulg obiectivul nostru. Și fac asta pentru că sunt convins că n-ai să spui la nimeni, adăugă maiorul Stepanovici Văitoianu, cu voce scăzută, privindu-l compătitor pe omul ce stătea ghemuit în colț. Dar, fratele meu, înțelege-mă că nu pot sta așa de vorbă cu tine, pe dușumea, cu picioarele încrucișate, că-mi înțepelesc încheieturile. Ce zici dacă aș aduce două scaune și stăm ca lumea de vorbă, civilizată?

Între timp, Sergiu reușise să-și extragă din buzunarul pantalonilor un ghemotoc de batistă, cu care își îndepărta saliva prelinsă pe bărbie. Încuviință din cap când Artur se ridică în picioare. Se vedea deja pe chipul lui o ușoară

remisiune a stării de încordare. Când Artur Stepanovici se întoarse, după un minut, cărând în mâna dreaptă două taburete, Sergiu mimă efortul de a se ridica în picioare, sprijinindu-se cu un genunchi în pardoseală. Maiorul îl ajută, întinzându-i o mână și în câteva clipe Loștrița Sergiu fu pe picioarele lui. Nu însă pe deplin independent, pentru că se sprijinea cu spatele lipit de perete, în timp ce maiorul de grăniceri îi pironise mâna stângă în piept, ca să nu se îndoiaie din mijloc.

— Ăăăă... apropo, că veni vorba, vreau să te întreb un lucru: l-ai văzut azi pe Elias Cronus?

Neașteptata interpelare îi provocă lui Sergiu un spasm violent, ca și când s-ar fi fript la degete. Uluit, își bulbucă globii oculari, și așa pe jumătate ieșiți din orbite, iar în clipa în care maiorul îi smulse batista din mână și începu să i-o îndese între dinți, presându-i limba în fundul gurii, dădu capul pe spate și începu să urle înfundat.

Pumnul care îl izbi imediat în bărbie a venit surprinzător și năprasnic și dacă între țeasta lui Loștrița și perete nu s-ar fi interpus palma lui Artur, probabil omul și-ar fi pierdut cunoștința din izbitură.

Dar Serioja nu-și pierdu cunoștința. Se lăsă numai moale pe vine, prelingându-se pe lângă perete, ținându-și mandibula în căușul palmelor. Când ajunse din nou jos, în genunchi, își îndepărta timid palmele de pe obraz, parcă nevenindu-i să creadă că falca nu i se desprinsese cu totul din articulație și nu căzuse pe covor.

— Știi, nu degeaba te-am întrebat dacă l-ai văzut pe Cronus azi, continuă Artur, în vreme ce-și introducea

Res
 două degete printre buzele, închise de astă dată, ale lui Sergiu. M-am întâlnit adineauri cu Toni Geamalinga, din întâmplare, la closet. Stătea pitit în spatele pisoarului. Avea pantalonii umezi, scăldați în propriul pișat.

Maiorul apucă de un colț al batistei și trase de el.

— Și cu Iosif m-am întâlnit, el era la bucătărie. Sub chiuvetă, ghemuit. Și Ioșca se pișase pe el.

Batista mototolită se afla acum în mâna lui Artur, care se uită la ea preț de câteva clipe, indiferent.

— Și, ghici ce, continuă el, agitând șomoioagul prin fața ochilor lui Sergiu, amândoi aveau fălcile dislocate. Întocmai ca și tine. Frate, pe stânca asta blestemată din Marea Neagră ceva pute urât. Și să nu-mi spui mie Artur Stepanovici dacă n-am să dibui eu unde coace buboiul ăsta.

Maiorul așează cele două taburete unul lângă altul, cu grijă să nu calce în băltoaca de urină. În semiobscuritatea cu care ochii lui deja se acomodaseră, zăceau aruncate alandala, unele peste altele, formând o grămadă țuguiață până în tavan, o sumedenie de cutii de carton, ambalaje în care fusese cândva aparatură de laborator, acum pline cu sticle și borcane goale. Puturoși mai sunt, gândi maiorul, adică nu puturoși, ci proști. Dar las' c-o să intru eu de mâine în ei, să vezi ce disciplină bag în gunoaiile astea umane.

— Lostroita, fratele meu, zise, apropiindu-și obrazul de Sergiu și privindu-l fix între ochi, spune-mi fără ocolișuri: te-ai intersectat azi cu Elias Cronus? Să nu mă minți, da? Știam eu! Exclamă cu satisfacție maiorul, când Serioja dădu afirmativ din cap. Trei lucruri aveți în comun, tu,

Ioșca și Toni. Întâi: falca ruptă, al doilea: v-ați scăpat pe voi și trei: ați avut nu-ș-ce meci cu starostele ăsta al vos-tru. N-am descoperit încă ce a fost între voi, dar o să aflu cât de curând.

Artur se ridică de pe scaun și, proiectând fascicolul unei lanterne, privi îndelung stiva de ambalaje. Citi în gând câteva etichete. Denumirile erau mult prea tehnice, imposibil de pronunțat. „Li-o-fi-li-za-tor”, „rota-eva-porator”, gânguri din buze, dar se lăsă păgubaș repede. N-ar ajunge nicăieri dacă s-ar apuca să învețe drăcoveniile astea inutile. Știința te zăpăcește de cap rapid, ăsta e cel mai sigur lucru. Și Cronus, șeful bandei ăsteia de orbeți porecliți oameni de știință, era cel mai nebun dintre toți. Pe aeroportul din Odessa, la despărțire, generalul Mandari îi strânsese mâna prietenește și-i șoptise printre dinți: „Maior Artur Stepanovici, nu uita că ai de păzit o șleahță de ticăloși de toate pericolele posibile, dar pericolul cel mare nu vine din afara Insulei, ci chiar ei înșiși sunt o amenințare pentru oricine se nimereste prin preajma lor. Să fii cu băgare de seamă”.

Și așa a fost. De patru luni de când preluase comanda plutonului format din douăzeci și unu de militari, mai exact cincisprezece soldați, un sergent, trei caporali și doi locotenenți, maiorul Stepanovici încercase din răsuputeri să organizeze activitatea garnizoanei după tipicul militar. Program, goarnă, ceas... Sculat, sector, popotă, instrucție... Planton, gărzi, masă, stingere... Nimic nu se lega, însă. Prin iarba scundă, biciuită de vântul din nord, găsea în fiecare dimineață cărări adânci, șerpuitoare, ca și când o

sută de anaconde grase și-ar fi dat rendez-vous pe insula lui. Și asta n-ar fi fost nimic, pentru că, până la urmă, lighioanele astea se ascundeau sub pământ și nu se arătau la față. Dar, în fiecare seară, de țărmul insulei se apropia năluca lui Uzun. Ieșea din ape la ora șapte fix, se ridica drept în sus, ca o geamandură, și începea să pășească pe apă. Când ajungea la zece metri de mal, se oprea și înainte de a se scufunda la loc, striga „Pocăiți-vă, că vine Ziua Cernerii nisipului!”.

Sergentul Ismail Uzun fusese singurul lor camarad căzut la datorie. Dispăruse fără urmă, în chiar prima zi de ședere pe insulă. Parcă-l înghițise pământul. În aceeași seară, santinela de lângă bocaport se jurase că văzuse un șarpe gros cât pulpa furișându-se afară din buncăr și îndreptându-se spre mare. Dispăru în valuri înainte ca locotenentul Samuel Smirnov, pe post de caporal de schimb, să apuce să vadă despre ce naiba fusese vorba. Acum, plutonul număra doar douăzeci de oameni.

Șanțul săpat în nisip de trecerea lighioanei rămăsese acolo șapte zile, înainte ca vântul și ploaia să-l astupe.

2

— L-am cunoscut pe Ismail înainte să mă angajez aici, ca laborant, în proiectul Leggett-Scholess, zise Sergiu Loștrița, după ce își dresese glasul. Eu am fost o vreme jurnalist, după terminarea facultății, în România. Eram an-

gajat la un trust de presă scrisă și de televiziune, iar ăia mă trimiseseră să fac un reportaj despre viața locuitorilor din ținutul Bugeacului. Găgăuzia de astăzi. Știau că sunt născut aici, în Basarabia istorică. I-am luat un interviu lui taică-su. Îl cunoscusem pe Aladin Uzun în copilărie, era vecin cu noi, și așa am intrat la ei în casă.

Sergiu își butonă telefonul mobil, apoi se așezară amândoi pe scăunele. Maiorul așternu între ei, pe una dintre cutii, întoarsă cu fundul în sus, o foaie de ziar, peste care puse două păhărele și o sticlă de un litru, adusă la subțioară din chicineta alăturată.

— Frate, zise el, stai, nu povesti pe uscat, ia mai întâi un gât de votcă.

Din telefonul mobil începu să curgă o istorisire. Vocea lui Sergiu, al cărui accent basarabean dădea o notă plăcută de autenticitate, avea o tonalitate vibrantă de tenor.

„Dumneavoastră ați fost pe undeva, anul ăsta? Ați fost la Roma?”

Așa își începe întotdeauna Aladin relatarea călătoriei sale la Mecca. Un pelerinaj la Roma este, în definitiv, pentru creștini, ceea ce este un hagiatic la Mecca pentru musulmani, nu-i așa? Nu știe el prea bine ce îi separă pe catolici de ortodocși, dar e ok, nici eu nu știu mai multe despre disputele dintre șiiți și sunniți. Aladin, ca majoritatea turcilor și tătarilor, este sunnit. Dar nu mă întrebați ce înseamnă asta. Chestiuni politice între ei, musulmanii.

Aladin e drăguț și diplomat cu mine, îmi dau seama. Mai înainte de a se lăuda el, îmi aruncă mie mingea la fileu, ca să mă pot lăuda și eu cu vreun hagiatic.

Respect pe Da, zice. E foarte frumos. Dar nu chiar așa de curat.

Știam ce avea să urmeze, de aceea am pomenit de curățenie.

Aladin scosese un scaun cu spătar și îl așezase în fața porții, la umbră.

— Veniți să vă spun cum a fost la Mecca. Am fost la Mecca, v-am povestit?

Da, mi-a povestit. De mai multe ori. A fost acu' vreo șase ani la Mecca, și în fiecare vară când mă duc la mare, la Tuzla, în cartierul cu străzi umbrite de nuci, mă oprește să-mi spună ce bună organizare există la Mecca, ce de măcelării și ce de hoteluri au acolo, și totul este super curat. Nu ca la creștini.

— E ceva deosebit, zice. Merită, măcar o dată în viață, să te duci. Ai ocazia să vezi lucruri rare, pe care nu le vezi orișunde. Au niște măcelării foarte curate, dom'le!

Aladin este frizer. Și măcelar. De aceea cunoaște cum stă treaba cu măcelăria. Acum mă tund singur periută, cu mașina electrică, dar cu mulți ani în urmă m-am tuns o dată sau de două ori la el. Mânuia, pe vremea aceea, briciul și satârul cu multă dexteritate. Acum a mai îmbătrânit, nu știu dacă îi mai merge mâna la fel de bine. Cafeaua însă, fiarta la ibric, cu caimac, și neapărat vărsată un pic pe foc, îi iese la fel de bine.

— Ce părere aveți despre ce se întâmplă în lume? Ce de grozăvii, dom'le! E fierbinte, să nu vă frigeți. Ați văzut, Israelul iar i-a bombardat pe musulmani. Asta numai din cauza americanilor. Americanii ăștia, cea mai mare pacoste pentru omenire, dom'le! Eu nu beau cafea, că suntem în ramazan.

Gust cafeaua, la fel de aromată cum o știam.

— Da, americanii au bombardat și la creștini în Serbia, fără deosebire de religie. Sunt imparțiali.

— Da, războiul nu-i bun.

Odată ce-am căzut de acord și pe acest subiect, încheiam discuția.

Mă pofteste înăuntru. În casă la el se intră în papuci. Pe jos, covor persan. E răcoare. Soția lui intră ca o umbră tăcută, aduce una sau alta pe masă și iese grăbită. Nu stă la discuții cu bărbații. Copiii lor sunt cam de vârsta mea, cu cel mic sunt prieten. A prestat o mulțime de meserii, a fost tâmplar, mecanic auto, bucătar pe un vas de pescuit. Copiii s-au depărtat de obiceiurile și de credința părinților. Tăvălugul globalizării șterge treptat diferențele dintre oameni. Chiar dacă nu ai vrea, alături de ceilalți marinari, creștini sau asiatici, gătești și mănânci carne de porc.

— Ce mai face Ismail? Întreb, cuprins de o subită nostalgie. Nici zece ani nu sunt de când băteam mingea împreună în colbul maidanului.

— Ismail e acasă, e venit în permisie. Doar me, mă duc să-l scol.

— Lasă, nu-l scu... încerc să-l opresc, dar omul ieșise deja. Simt cum ochii mi se inundă de lacrimi la gândul că-mi voi revedea prietenul drag din copilărie. Pe ușa pe care ieșise Aladin a apărut, în scurt timp, un cap creț, ciufulit. Zvâcnesc în picioare și mă apropiu de vechiul prieten, pe care aproape că nu-l mai cunosc. Am în fața mea un bărbat zdravăn, musculos, cu pielea arsă de soare. Ne îmbrățișăm îndelung. Nimic nu poate egala bătaile cu

palma pe omoplați, când doi prieteni dragi se reîntâlnesc. Aladin nu mai revine în cameră, ci, discret, își face de lucru cu mașina în curte. Mă uit la Ismail și de data asta nu-mi mai stăpânesc lacrimile. Citesc pe fața lui aceeași emoție vie, și încă ceva, o înțelepciune a maturității, încă ascunsă mie.

— Ce faci, bă, Smiley? Așa îi ziceam noi, băieții din cartier, lui Ismail. Pe unde mai umbli? Te-ai făcut marinar, am auzit. Bravo ție, frățioare, ai reușit!

Ismail tace. Discern în privirea lui o notă gravă, o rețineră, care mă face să mă crispez. Ne așezăm la masa acoperită cu o cuvertură flaușată, viu colorată, din poliester. De la televizorul în surdină se aud melodii populare tătărești. Mai fac o încercare. Simt că trebuie să evoc amintirile noastre din tinerețe. Zâmbesc.

— Mai ții minte cum ne juram noi la Sadova, pe dig, când dădeam la păstrugă? Ei? Să plecăm fiecare în jurul lumii, și după ce vom da roată Globului Pământesc, să ne întoarcem tot aici și să ne povestim unul altuia ce am văzut? Tu ești pe cale să realizezi ce ne-am promis. Bravo ție! Marinar! Ce mi-ar fi plăcut și mie! Dar, uitate, m-am împotmolit la țârm. Bat uscatul în lung și-n lat, ca să fac fotografii, reportaje și interviuri.

Mă uit la prietenul meu și nu-mi vine să cred ce frumos s-a maturizat. Eu mă consider încă un copil, sunt naiv câteodată, prea încrezător în oameni, mă simt de parcă aş avea încă la gât cravata de pionier. Smiley însă pare că nu doar s-a maturizat, ci a trecut binișor cu un picior în altă lume. Ghicesc în privirea lui întunecată o greutate, o frână.

Nu vrea și nu poate să mi se mai destăinuie sincer. Mă crispez, la rândul meu, și mă retrag în tăcere. Simte reflexul meu de apărare și devine brusc ofensiv:

— Serioja, când eram copii vorbeam despre ce n-aveam habar. Ce știam noi, atunci?

Tace la fel de brusc, ca și când s-ar teme să nu spună mai multe, iar întrebarea lui, rămasă fără răspuns, ridică încă un obstacol între noi. De parcă știe el ceva, ce eu, în mod evident, încă n-am aflat. Îmi va spune și mie? Renunț să-l mai întreb. Cu părere de rău, nu pot decât să iau act de înstrăinarea noastră. Firea mea timidă mă împiedică să fiu mai îndrăzneț, mai indiscret. Asta e firul vieții, n-ai ce face. Pe unii îi adună, pe alții îi desparte.

Termin de băut cafeaua. Mă uit discret la ceas. Trebuie să plec. Când să ies din cameră, Ismail se ridică brusc de pe scaun și zice:

— Sfârșitul e aproape, Serioja! Drumul spre viața veșnică trece însă prin moarte. E nevoie de mult curaj.

Mă uit surprins la el. Nu-i cunoscusem latura mistică. În cele din urmă ies din nou în strada umbrită de nuci.

Aladin vine după mine și mă ține strâns de braț.

— Ce mai e pe la România?

Turcul parcă nu ar vrea să-mi mai dea drumul să plec. Mă desprind totuși, nu fără părere de rău că îl las în urmă. Cine știe dacă îl voi mai regăsi la anul?

— Totul bine, la București. Sănătate și să ne vedem cu bine și la anul!

De la o terasă de vizavi, un pescar pleșuv, cu barba colilie, mă fixează cu ochi spălăciți. Duce halba la gură, bea